

Ю. С. Залознова,

доктор економічних наук,

Н. В. Бутенко,

доктор економічних наук,

І. П. Петрова,

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. В умовах погіршення економічної ситуації та загострення фінансової кризи в Україні, забезпечення стійких темпів розвитку та досягнення стратегічних цілей держави неможливе без взаємодії органів державної влади та бізнесу. Дефіцит бюджету, скорочення доходів та видатків державного бюджету на реалізацію масштабних проєктів, неможливість повноцінного використання власних коштів підприємствами призводить до зниження рівня інвестиційної активності в Україні і вимагає, у свою чергу, пошуку пріоритетних форм інвестиційної діяльності. Своєрідним інституційним та організаційним альянсом державної влади і приватного бізнесу, створеним задля реалізації суспільно значущих проєктів розвитку стратегічно важливих видів економічної діяльності, є публічно-приватне партнерство (ППП). Воно засноване на використанні моделі державного регулювання, де держава створює умови і стимули для розвитку бізнесу на засадах партнерства, тобто рівноправного діалогу, і одночасно виконує свої традиційні обов'язки у процесі суспільного відтворення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий внесок у розвиток теорії та практики партнерської взаємодії держави і бізнесу внесли такі вчені: В. Варнавський [1], М. Вілісов [2], М. Дерябіна [3], І. Запатріна [4], В. Ляшенко [5], К. Павлюк [6], С. Павлюк [6], Л. Тараш [7], П. Шилепницький [8] та інші дослідники. Проте, незважаючи на досить ґрунтовні дослідження вчених з даної проблематики, в їх роботах недостатньо приділено уваги сучасним реаліям розвитку публічно-приватного партнерства.

В Україні актуальність використання публічно-приватного партнерства зумовлена багатьма чинниками. По-перше, у світлі реформаторських тенденцій, які простежуються останнім часом, є підстава говорити про привабливість і перспективність PPP у країні. У довгостроковій перспективі публічно-приватне партнерство може стати затребуваною формою реалізації проєктів через відсутність якісних механізмів залучення приватних інвестицій та обмеженість бюджетних коштів для їх реалізації. По-друге, PPP є дієвим важелем активізації та сти-

мулювання економічного зростання, забезпечення технологічного оновлення й розвитку галузей реального сектору економіки.

Метою статті є аналіз сучасного стану розвитку публічно-приватного партнерства, виявлення основних проблем та визначення напрямів його подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі вживаються терміни «державно-приватне партнерство», «приватно-державне партнерство», «публічно-приватне партнерство», «публічно-державна кооперація» тощо. Більш усталеним є поняття «державно-приватне партнерство». У Законі України «Про державно-приватне партнерство» використовується саме термін «державно-приватне партнерство», що традиційно пов'язане з роллю держави у суспільних відносинах.

Разом з тим у сучасних умовах господарювання більш коректним є термін «публічно-приватне партнерство», що найбільш точно відтворює зміст концепції, оскільки в зарубіжній практиці у відносинах з приватним сектором активно приймають участь як органи державної влади, так і органи місцевого самоврядування, громадські організації, благодійні фонди.

Публічно-приватне партнерство є сукупністю відносин права власності, фінансово-економічних, організаційно-управлінських і правових відносин, які складаються між державою і приватним партнером у межах моделей фінансування, відносин власності і управління з приводу участі в системі узгоджених видів діяльності зі створення цінності, що утворюють множину форм публічно-приватного партнерства і є основою для обрання конкретної схеми взаємовідносин між партнерами для реалізації окремого проєкту [7, с. 99].

Партнерство вважається однією з форм угоди між організацією державного, приватного та публічного секторів економіки, вимагає якісно нових інвестиційних ресурсів від приватного партнера (кошти, технології, досвід, репутація тощо) та передає ключові ризики приватному партнеру (проєкування, будівництво тощо). Основні детермінанти визначення PPP наведено в табл. 1.

Основні детермінанти публічно-приватного партнерства [9]

Елемент	Зміст та сутність формату співпраці у контексті провадження ППП
Зміст	Система відносин між державним та приватним партнерами, при реалізації яких ресурси обох партнерів об'єднуються із відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород (відшкодувань) між ними, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні нових або модернізації діючих об'єктів, які потребують залучення інвестицій, та користуванні такими об'єктами; конструктивну взаємодію держави, приватного сектору, громадянських інститутів в економічній, політичній, соціальній, гуманітарній та інших сферах суспільної діяльності; конструктивне співробітництво держави, суб'єктів підприємницької діяльності і громадянських інститутів в економічній, політичній, соціальній, гуманітарній та інших сферах діяльності для реалізації суспільно значимих проєктів на засадах пріоритетності інтересів держави, її політичної підтримки, консолідації ресурсів сторін, ефективного розподілу ризиків між ними, рівноправності і прозорості відносин для забезпечення поступального розвитку суспільства
Суб'єкти	Органи місцевого самоврядування; регіональні органи виконавчої влади; консультативні дорадчі органи; конкурсні комісії; державні та приватні партнери
Переваги для державного партнера	Скорочення витрат на надання послуг; активізація інвестиційної діяльності; ефективне управління майном; економія фінансових ресурсів держави; використання досвіду приватних компаній; оптимізація розподілу ризиків; підвищення ефективності інфраструктури; розвиток форм проєктного фінансування; стимулювання підприємницького мислення; рівний діалог між владою та бізнесом; збереження та створення робочих місць
Переваги для приватного партнера	Залучення бюджетних коштів до проєкту; доступ до раніше закритих сфер економіки (ЖКГ, інфраструктура тощо); розширення можливостей отримання пільгових кредитів під державні; гарантії від міжнародних та вітчизняних фінансових установ на довгий термін; поліпшення роботи з державними дозвільними органами; підвищення статусу проєкту через участь у проєкті державного партнера; позитивний імідж у суспільстві; оптимізація розподілів ризиків проєкту
Характерні ознаки ППП	Визначені строки дії угод про партнерство (проєкти, як правило, створюють під конкретний об'єкт (порт, дорога, об'єкт соціальної інфраструктури), який мають завершити у встановлений термін); зазвичай орієнтовані на довготривалість відносин (від 5 до 50 років); розподіл відповідальності між партнерами – держава визначає мету проєкту з позиції суспільних інтересів і визначає вартісні та якісні параметри, здійснює моніторинг реалізації проєктів; приватний партнер виконує розробку, фінансування, будівництво й експлуатацію, управління, практичну реалізацію проєкту; фінансування проєктів (за рахунок приватних інвестицій, державних фінансових ресурсів, спільне інвестування декількох учасників, внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти партнерства із джерел, не заборонених законодавством); забезпечення кращих техніко-економічних показників ефективності діяльності, ніж при здійсненні діяльності без залучення приватного партнера; поділ ризиків між учасниками угоди на основі відповідних домовленостей

Різноманітність форм публічно-приватного партнерства дозволяє широко використовувати можливості приватного капіталу у вирішенні державою багатьох проблем у сферах виробництва суспільних благ і надання публічних послуг, виробництва природно-монопольних галузей. У названих сферах держава не може відмовитися від своєї присутності і для вирішення суперечностей між обмеженими можливостями державного бюджету та потребою у вкладенні капіталу для забезпечення відтворення та розвитку об'єктів стратегічної і соціальної значущості цих сфер використовує публічно-приватне партнерство.

У переважній більшості зарубіжних країн, які мають позитивний досвід реалізації проєктів на засадах ППП, однією з визначальних ознак такого партнерства є те, що зазначений механізм застосовується з метою впровадження масштабних, національних та міжнародних суспільно значущих проєктів. Світовий досвід переконує, що взаємодія між державою та приватним бізнесом має найбільший

ефект передусім в інфраструктурних галузях, де історично склалися передумови, потреба та можливість для такої співпраці при реалізації масштабних соціально-економічних завдань.

Сьогодні існує безліч прикладів ефективної взаємодії державного і приватного секторів. Партнерська взаємодія держави і бізнесу поширена в країнах Європейського Союзу, Центральної і Латинської Америки, в Азії, Океанії, а також у Східній Європі та СНД.

В Європейському Союзі, за оцінками European PPP Expertise Centre, у 2010–2015 рр. реалізовується 473 угоди із загальним обсягом фінансування понад 98,5 млрд євро [10-15] (рис. 1). Найбільша частка ППП серед країн ЄС у цей період реалізовується у Великобританії, Франції, Німеччині, Іспанії, Італії, Нідерландах.

Пріоритетними сферами публічно-приватного партнерства у 2010–2015 рр. є: за обсягом фінансування – транспортна інфраструктура, за кількістю угод – освіта. Роль сфери освіти і науки у забезпе-

ченні стійкого економічного зростання і модернізації економіки у країнах з розвинутою економікою значно зростає. Сфери застосування публічно-при-

ватного партнерства поступово розширюються – від реалізації інфраструктурних проектів до сфери НДДКР та впровадження інновацій.

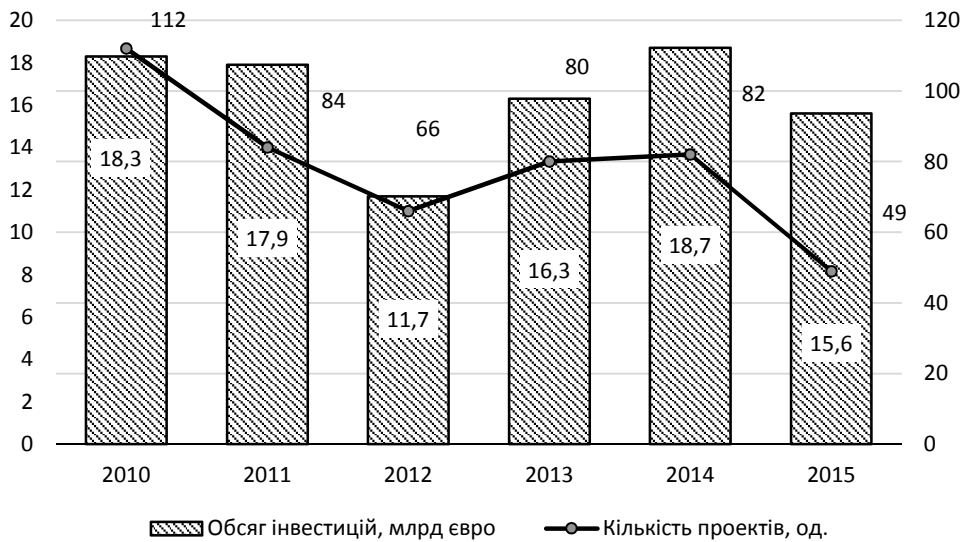

Рис. 1. Кількість угод та обсяг інвестицій у PPP за 2010–2015 рр.

Крім країн Європейського Союзу, найбільш активно форми PPP практикуються у Латинській Америці й Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (рис. 2). На ці регіони припадає понад третини всіх проектів PPP і майже половина всіх інвестицій. Бі-

льша частина проектів PPP реалізується у Китаї (18,7% угод та 2,1% світових інвестицій у проекти PPP) та Індії (12,8% угод і 13,4% світових інвестицій у проекти PPP) [16].

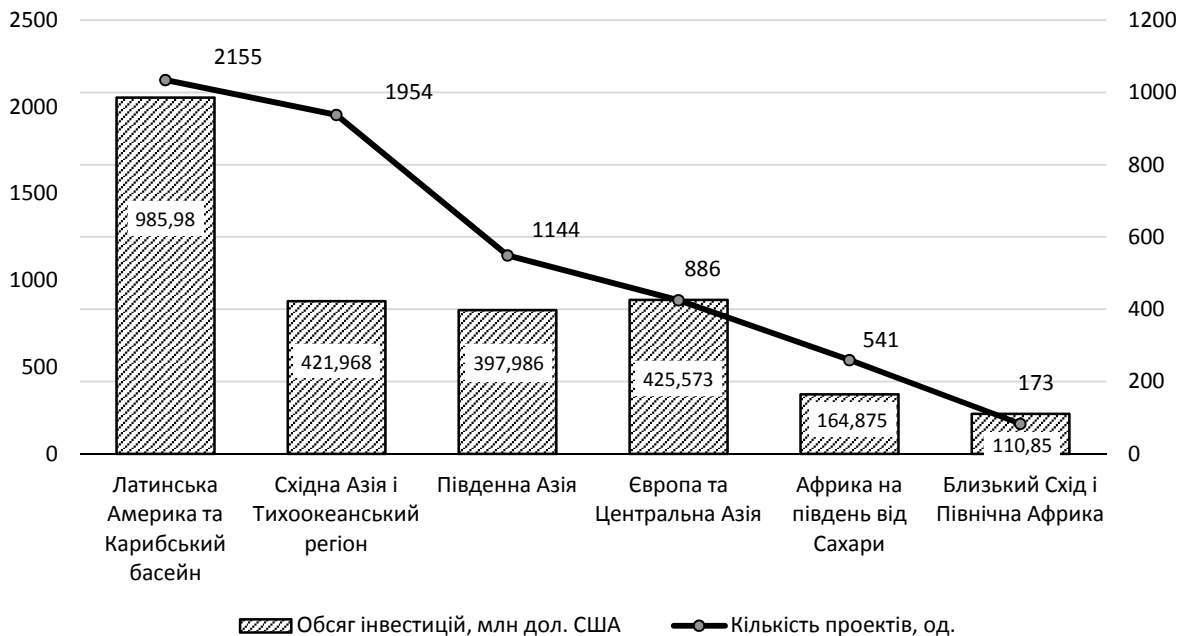

Рис. 2. Кількість угод та обсяг інвестицій у PPP за регіонами за 1990–2015 рр.

У Латинській Америці найактивніше форми публічно-приватного партнерства застосовуються у Бразилії – 11,6% угод і 20% залучених інвестицій у PPP, Мексиці – 3,8% і 5,6%, Аргентині – 3,2% і 3,8%, відповідно. Найменше проектів публічно-при-

ватного партнерства реалізується у регіоні Близького Сходу і Північної Африки – 2,5% угод і 16,6% залучених інвестицій у PPP. До регіону «Європа та Центральна Азія» віднесено 22 країни, серед них країни СНД, країни колишньої Югославії і Ту-

реччина. Левова частка реалізації проектів публічно-приватного партнерства у цьому регіоні припадає на Російську Федерацію (5% угод та 6,1% світових інвестицій в проекти ППП) та Туреччину (2,6% угод та 6,3% світових інвестицій в проекти ППП) [16].

За кількісним критерієм проекти ППП найбільш інтенсивно реалізуються у сфері енергетики –

48,9%, а також у транспортній інфраструктурі – 24,7%. Переважну частку у загальному обсязі фінансування спрямовано на сфери інформаційно-комунікаційних технологій (40,9%) та енергетики (34,3%), а найменшу – на сферу водопостачання та водовідведення (3,3%). Транспортна інфраструктура, за критерієм вартості, становить 21,5% загального обсягу фінансування (табл. 2).

Таблиця 2

Кількість та обсяги інвестицій у проекти ППП за 1990–2015 рр., млн дол. США [17]

Види економічної діяльності	Регіон	Обсяг інвестицій, млн дол. США	Питома вага, %	Кількість проектів	Питома вага, %
Інформаційно-комунікаційні технології	Східна Азія та Тихоокеанський регіон	120,859	4,7	83	1,2
	Європа та Центральна Азія	200,064	7,9	293	4,3
	Латинська Америка та Карибський басейн	401,348	15,8	153	2,2
	Близький Схід та Північна Африка	69,934	2,7	52	0,7
	Південна Азія	132,897	5,2	77	1,1
	Африка на південь від Сахари	114,30	4,5	208	3,1
	Разом	1039,402	40,9	866	12,6
Енергетика	Східна Азія та Тихоокеанський регіон	176,61	6,9	971	14,2
	Європа та Центральна Азія	140,184	5,5	462	6,7
	Латинська Америка та Карибський басейн	328,574	12,9	1068	15,6
	Близький Схід та Північна Африка	29,590	1,2	59	0,9
	Південна Азія	165,835	6,5	590	8,6
	Африка на південь від Сахари	32,278	1,3	203	2,9
	Разом	873,071	34,3	3353	48,9
Транспорт	Східна Азія та Тихоокеанський регіон	96,918	3,8	392	5,7
	Європа та Центральна Азія	81,11	3,2	84	1,2
	Латинська Америка та Карибський басейн	243,077	9,6	617	8,9
	Близький Схід та Північна Африка	7,291	0,3	35	0,5
	Південна Азія	99,4	3,9	460	0,8
	Африка на південь від Сахари	18,387	0,7	104	1,6
	Разом	546,183	21,5	1692	24,7
Водопостачання та водовідведення	Східна Азія та Тихоокеанський регіон	31,730	1,2	509	7,4
	Європа та Центральна Азія	5,115	0,2	47	0,7
	Латинська Америка та Карибський басейн	41,100	1,6	318	4,6
	Близький Схід та Північна Африка	4,078	0,2	27	0,4
	Південна Азія	0,624	0,03	17	0,3
	Африка на південь від Сахари	0,392	0,02	28	0,4
	Разом	83,039	3,3	946	13,8

Партнерство відбувається у найрізноманітніших формах: від контрактів на управління діючими об'єктами до передачі приватним компаніям повного циклу будівництва та експлуатації нового об'єкта інфраструктури (табл. 3).

За експертними оцінками, реалізація проектів у сфері водопостачання та каналізації на засадах ППП у США та Канаді сприяла скороченню витрат на 10-40%; у Шотландії – на 20%; в Ірландії – на 25-30%. У сфері транспорту, за даними Європейської Комісії, зниження рівня операційних витрат складало 10-17%. У Великобританії в різних сферах економічної діяльності ця економія становила в середньому 17%.

Таким чином, для української практики важливим є застосування передового зарубіжного досвіду при реалізації інноваційних проектів на засадах

ППП. Позитивний зарубіжний досвід застосування публічно-приватного партнерства в інноваційному розвитку економіки, недостатня інноваційна активність і дефіцит коштів на інноваційну діяльність в Україні, актуалізує застосування ППП як альтернативного механізму фінансування інноваційних проектів для здійснення і прискорення модернізаційних перетворень у національній економіці.

У результаті реалізації ППП можна одержати синергетичний ефект, який сприятиме підвищенню ефективності діяльності держави і бізнесу шляхом їх об'єднання. При цьому ефект від партнерства перевищує суму ефектів діяльності кожного суб'єкту діяльності окремо. Можна виділити 3 складові синергетичного ефекту: економічна, соціальна та екологічна.

Складовими економічного ефекту є зростання надійності державних інвестицій та підвищення ймовірності одержання очікуваного економічного результату; поліпшення інвестиційного клімату; підвищення якості надання послуг; ефективність використання державних коштів за рахунок зменшення собівартості проекту; скорочення рівня ризиків при здійсненні господарської діяльності; доступ

до інноваційних та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; дерегуляція завдяки зменшенню кількості проектів, що реалізовувалися під контролем державних органів; оптимальний розподіл повноважень щодо контролю над спільною реалізацією проекту; розширення можливостей одержання пільгових кредитів під державні гарантії від міжнародних фінансових установ.

Таблиця 3

Практичні приклади застосування різних форм публічно-приватного партнерства в зарубіжних країнах [18-19]

Проекти	Країни
<i>Реалізація інфраструктурних проектів</i>	
Будівництво автомобільних доріг, шкіл і лікарень	Великобританія, Іспанія, Фінляндія, Канада
Будівництво швидкісних автомобільних і залізничних доріг, метрополітену та аеропортів, стадіонів	Франція, Австрія, Португалія, Туреччина, Греція
Будівництво поромних переправ	Румунія, Болгарія, Греція
Побудова нових та реконструкція зношених міських транспортних систем та об'єктів житлово-комунального господарства	Австралія, Нідерланди, Ірландія
Проекти в сфері залізничного транспорту	Великобританія, Нідерланди, Данія, Швеція
<i>Реалізація гуманітарних проектів</i>	
Проекти з підвищення якості освіти та охорони здоров'я	США, Канада
Проведення наукових досліджень	Німеччина
<i>Реалізація проектів у сфері сільського господарства</i>	
Будівництво, експлуатація та управління іригаційними проектами	Бразилія, Індія, Перу, Марокко, Йорданія
Будівництво та управління мережами компанії «холодного ланцюгу»	Філіппіни, Індія, Мексика
Будівництво, обслуговування та управління ринками збуту місцевої сільськогосподарської продукції	Філіппіни, Йорданія
Будівництво та експлуатація зернових терміналів у морських портах	Філіппіни
Переробка відходів сільського господарства	Молдова, Словенія, Бразилія

До складових соціального ефекту слід віднести активізацію розвитку підприємницької ініціативи та підвищення корпоративної соціальної відповідальності; сприяння інтеграції «державно-громадянське суспільство-бізнес» (розвиток відповідного інституціонального середовища); підвищення якості соціально значущих послуг; підвищення якості життя населення за рахунок розвитку територій та формування (реконструкція) об'єктів інфраструктури, створення та збереження робочих місць.

Елементами екологічного ефекту є мінімізація впливу на навколишнє природне середовище за рахунок впровадження новітніх технологій у сфері економіки природокористування; енергозбереження та енергоефективність; утилізація та поводження з промисловими та побутовими відходами; зниження екологічного навантаження на території та підвищення рівня екологічної безпеки на основі впровадження екологічно чистих інноваційних технологій.

Отже, можна стверджувати, що синергетичний ефект від реалізації публічно-приватного партнерства складається із поєднання економічного, соціального та екологічного ефектів, які у сукупності сприятимуть досягненню значних результатів.

Незважаючи на великий потенціал, публічно-приватне партнерство не набуло широкого застосування в Україні. Публічно-приватне партнерство

здійснюється в основному у формі концесії та спільної діяльності без залучення бюджетних коштів. За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, за три квартали 2013 р. функціонувало 227 проектів, на кінець 2014 р. – 243, станом на 1 січня 2016 р. – 177. Дані за 2015 р. показують, що кількість проектів публічно-приватного партнерства зменшилася на 27% порівняно з попереднім роком. Основними причинами, що вплинули на показники реалізації публічно-приватного партнерства у 2015 р. є несприятливий інвестиційний клімат, який зумовлений політичною та макроекономічною нестабільністю; недосконалість нормативно-правового регулювання відносин публічно-приватного партнерства; відсутність ефективних механізмів державної підтримки. Показано, що більшість проектів публічно-приватного партнерства використовуються у сферах виробництва суспільних благ і надання публічних послуг, виробництва природно-мнопольних галузей (табл. 4).

Але, як зазначила голова Українського центру сприяння публічно-приватного партнерства І. Запатріна, реалізовані проекти лише за назвою можна віднести до ППП, оскільки фактично всі вони сформовані за ідеологією державних закупівель і не передбачають будь-яких серйозних інвестиційних вкладень [4].

Сфери застосування публічно-приватного партнерства в Україні [20-22]

Сфера застосування публічно-приватного партнерства	Кількість проектів, од.			
	2013 рік		2014 рік	2015 рік (станом на 01.01.2016 р.)
	2 квартали	3 квартали		
Збір, очищення та розподілення води	71	56	79	30
Виробництво, транспортування і постачання тепла	32	-	7	6
Будівництво та/або експлуатація автострад, доріг, залізниць, злітно-посадкових смуг на аеродромах, мостів, шляхових естакад, тунелів і метрополітенів, морських і річкових портів та їх інфраструктури	16	14	17	16
Туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт	9	-	1	1
Пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування	8	-	3	1
Оброблення відходів	7	117	116	112
Охорона здоров'я	3	-	-	-
Виробництво, розподілення та постачання електричної енергії	3	-	5	5
Управління нерухомістю	-	-	2	2
Забезпечення функціонування зрошувальних і осушувальних систем	-	-	1	-
Інші	11	40	12	4
Усього	160	227	243	177

Оцінка динаміки та галузевої диференціації інвестування в проекти публічно-приватного партнерства доводить наявність суттєвого відставання розвитку ППП в Україні від європейських та світових ринків. Такий стан обумовлено переважно існуванням проблемних питань в інституціональному забезпеченні публічно-приватного партнерства [23].

Аналіз інституціонального забезпечення публічно-приватного партнерства показує, що основи законодавчої бази ППП на сьогоднішній день в Україні тільки формуються. Основні положення законодавчої бази співробітництва між державою та бізнесом не стали каталізатором розвитку незавершеності, але й недосконалості. Система інституціональної інфраструктури ППП на сьогодні в Україні відсутня. Це є ще однією з основних причин, що стримують розвиток ППП в країні. До проблем розвитку інституціонального середовища слід віднести і кадрову складову. Для ефективного управління у сфері ППП важливим є залучення висококваліфікованих фахівців. До проблемних сфер розвитку ППП у країні слід додати управління й організацію ППП, механізм формування і реалізації проектів. Отже, розвиток інституціонального забезпечення ППП має здійснюватися за трьома основними напрямками: розвиток законодавства; розвиток інституціонального середовища для розробки і реалізації партнерських проектів; розвиток управління і організації ППП, механізму управління формуванням та реалізацією.

Висновки. Запровадження публічно-приватного партнерства потребує виконання організаційно-управлінських, економічних, галузевих та інформаційних заходів, які більшою мірою сприятимуть його розвитку в українській практиці.

В основі *організаційно-управлінських заходів* слід виокремити наступні елементи: утворення фінансових інститутів розвитку публічно-приватного партнерства для інвестування і гарантування приватних інвестицій; утворення нефінансових інститутів розвитку публічно-приватного партнерства; розробка системи управління; підвищення кваліфікації державних службовців; впровадження проблематики публічно-приватного партнерства у програми академічної підготовки фахівців для органів державного управління та місцевого самоврядування; організація тренінгів, семінарів, круглих столів з питань ППП.

В основі *економічних заходів* важливими є: відшкодування витрат на проектування, будівництво, модернізацію, участь у конкурсних процедурах; упровадження механізмів державного кредитування та страхування імпорту інвестиційного обладнання; надання державних гарантій по кредитах; відшкодування втрат внаслідок коливань обмінного курсу; використання сучасних ринкових інструментів фінансування (цінних паперів); зниження податкових ставок, звільнення від частини податків і зборів, відтермінування сплати окремих податків і зборів тощо; надання субвенцій та субсидій.

В основі *галузових заходів* слід виділити: запровадження пілотних проектів публічно-приватного партнерства із урахуванням галузевої специфіки; розробка програми розвитку публічно-приватного партнерства у різних галузях економіки; розробка пакета методичних документів щодо запровадження публічно-приватного партнерства у різних галузях економіки; правова регламентація стимулювання та підтримка публічно-приватного партнерства; запровадження в окремих галузях змішаних форм власності, кооперації державних та приватних компаній.

В основі *інформаційних заходів* можна назвати: пропаганда серед суспільства позитивної практики публічно-приватного партнерства; утворення освітніх програм в учбових закладах для підготовки висококваліфікованих державних службовців у сфері публічно-приватного партнерства; проведення інформаційної компанії серед представників бізнесу про переваги публічно-приватного партнерства та створення позитивного іміджу держави як сумлінного партнера; розробка інформаційної стратегії, поширення буклетів, проведення конференцій, круглих столів, семінарів, короткострокових курсів з питань публічно-приватного партнерства; адаптація міжнародного досвіду успішної реалізації проектів ППП.

У даний час використання публічно-приватного партнерства для модернізації економіки відбувається не дуже активно. Істотним обмеженням реалізації публічно-приватного партнерства є недостатня відпрацьованість методичних рекомендацій з організації проектів ППП. Розробка рекомендацій щодо застосування окремих аспектів публічно-приватного партнерства стимулюватиме більш активне використання ППП у практичній діяльності.

Література

1. **Варнавский В.** Новые подходы к финансированию инфраструктуры в Великобритании / В. Варнавский // Мировая экономика и международные отношения. – 2012. – № 9. – С. 67-74. 2. **Вилисов М.В.** Государственно-частное партнерство: политико-правовой аспект [Електронний ресурс] / М.В. Вилисов // Власть. – 2006. – №7. – С.4-6. – Режим доступу: http://www.rusrand.ru/public/public_7.html. 3. **Дерябина М.** Государственно-частное партнерство: теория и практика [Електронний ресурс] / М. Дерябина. – Режим доступу: <http://institutiones.com/general/1079-gosudarstvenno-chastnoe-partnerstvo.html>. 4. **Запатрина И.** Ускорение публично-частного партнерства в Украине пока не вызывает интереса у власти [Електронний ресурс] / И. Запатрина // Бизнес. – 2015. – 24 квітня. – Режим доступу: http://www.business.ua/successful_country/Uskorenie-publichnochastnogo-partnerstva-v-Ukraine-poka-ne-vyzyvaet-interesa-u-vlasti-Irina-Zapatrin-234415/. 5. **Ляшенко В.И.** Механизмы государственно-частного

партнерства как инструмент активизации инновационной деятельности Украины: региональный аспект / В.И. Ляшенко, Я.И. Тульку // Современное состояние, тенденции и перспективы развития стран СНГ: экономический, социальный и экологический аспекты: моногр.: в 2-х ч. / под науч. ред. К.В. Павлова. – Ижевск: Изд-во института компьютерных исследований, 2014. – Ч. II. – С. 100-113. – (Серия: Экономическое славяноведение). 6. **Павлюк К.В.** Суть і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави [Електронний ресурс] / К.В. Павлюк, С.М. Павлюк // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2010. – Вип. 17. – Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/02.pdf. 7. **Тараш Л.І.** Узагальнення практики використання форм державно-приватного партнерства / Л. І. Тараш, І. П. Петрова // Вісник економічної науки України. – 2015. – № 2 (29). – С. 97-103. 8. **Шилепницький П.І.** Державно-приватне партнерство: теорія і практика: моногр. / П.І. Шилепницький; Ін-т регіональних досліджень НАН України. – Чернівці, 2011. – 455 с. 9. **Бутенко Н.В.** Розвиток партнерства в національній економіці: монографія / Н. В. Бутенко; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Київ, 2015. – 358 с. 10. **Market Update Review of the European PPP Market in 2010** [Electronic Resource] / European PPP Expertise Centre. – 12 p. – Mode of access: <http://www.eib.org/epec/resources/epec-market-update-2010-public.pdf>. 11. **Market Update Review of the European PPP Market in 2011** [Electronic Resource] / European PPP Expertise Centre. – 11 p. – Mode of access: http://www.eib.org/epec/resources/epec_market_update_2011_en_web.pdf. 12. **Market Update Review of the European PPP Market in 2012** [Electronic Resource] / European PPP Expertise Centre. – 10 p. – Mode of access: <http://www.eib.org/epec/resources/Market%20Update%202012.pdf>. 13. **Market Update Review of the European PPP Market in 2013** [Electronic Resource] / European PPP Expertise Centre. – 10 p. – Mode of access: http://www.eib.org/epec/resources/publications/epec_market_update_2013_en.pdf. 14. **Market Update Review of the European PPP Market in 2014** [Electronic Resource] / European PPP Expertise Centre. – 8 p. – Mode of access: http://www.eib.org/epec/epec_market_update_2014_en.pdf. 15. **Market Update Review of the European PPP Market in 2015** [Electronic Resource] / European PPP Expertise Centre. – 10 p. – Mode of access: http://www.eib.org/epec/library/epec_market_update_2015_en2. 16. **Featured Rankings, 1990 to 2015** [Electronic Resource] / Private Participation in Infrastructure Database. – Mode of access: <http://ppi.worldbank.org/snapshots/rankings>. 17. **Sector Snapshots** [Electronic Resource] / Private Participation in Infrastructure Database. – Mode of access: <http://ppi.worldbank.org/ppinew/snapshots/sector/>

tricity. 18. **Methodology** Private Participation in Infrastructure Database [Electronic Resource]. – Режим доступу: <http://ppi.worldbank.org/methodology/ppi-methodology>. 19. **A new approach to public private partnerships** [Electronic Resource] / HM Treasure, December 2012. – 106 p. – Режим доступу: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/205112/pf2_infrastructure_new_approach_to_public_private_parnerships_051212.pdf. 20. **На кінець** вересня 2013 року в Україні реалізувались більше 220 проектів на засадах державно-приватного партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art_id=224783&cat_id=38461&search_param=%E4%EF%EF&searchDocarch=1&searchPublishing=1. 21. **Інформація** щодо стану здійснення державно-приватного партнерства (станом на 06.01.2015) [Електронний ресурс] / Департамент інвестиційно-інноваційної політики та розвитку державно-приватного партнерства. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=fc354c59-cb8f-4660-b7d51acdf35f0ab7&title=InformatsiiaSchodoStanuZdiisnenniaDerzhavnoprivatnogoPartnerstva>. 22. **Довідка** щодо стану здійснення державно-приватного партнерства (станом на 1 січня 2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=6b08c354-a6fd-4ace-8c57-41829defda5c&title=DovidkaSchodoStanuZdiisnennia>. 23. **Тараш Л.І.** Інституціональне забезпечення державно-приватного партнерства: проблеми та напрями розвитку / Л.І. Тараш, І.П. Петрова // Економічний вісник Донбасу. – 2016. – № 1 (43). – С. 35-43.

Залознова Ю. С., Бутенко Н. В., Петрова І. П. Публічно-приватне партнерство в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку

У статті досліджено сучасний стан розвитку публічно-приватного партнерства. Проаналізовано динаміку і галузеву структуру реалізації публічно-приватного партнерства. Запропоновано складові синергетичного ефекту від реалізації публічно-приватного партнерства. Розглянуто практику реалізації публічно-приватного партнерства в Україні та виявлено проблеми інституціонального забезпе-

чення. Запропоновано організаційно-управлінські, економічні, галузеві та інформаційні заходи для розвитку публічно-приватного партнерства в Україні.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, галузева структура, синергетичний ефект, економічний ефект, екологічний ефект, соціальний ефект, напрями розвитку.

Залознова Ю. С., Бутенко Н. В., Петрова І. П. Публічно-частное партнерство в Украине: состояние, проблемы и перспективы развития

В статье исследовано современное состояние развития публично-частного партнерства. Проанализирована динамика и отраслевая структура реализации публично-частного партнерства. Предложены составляющие синергетического эффекта от реализации публично-частного партнерства. Рассмотрена практика реализации публично-частного партнерства в Украине и выявлены проблемы институционального обеспечения. Предложены организационно-управленческие, экономические, отраслевые и информационные мероприятия для развития публично-частного партнерства в Украине.

Ключевые слова: публично-частное партнерство, отраслевая структура, синергетический эффект, экономический эффект, экологический эффект, социальный эффект, направления развития.

Zaloznova Yu., Butenko N., Petrova I. Public-private partnership in Ukraine: state, problems and prospects of the development

The modern state of the development of the public-private partnerships is studied. Dynamics and structure of realization of public-private partnerships are analysed. Components of the synergetic effect of the implementation of public-private partnerships are proposed. The authors analyze the practice of implementation of PPP in Ukraine and problems of institutional support. Administrative, economic, sectoral and information measures to foster the development of public-private partnerships in Ukraine are proposed.

Keywords: public-private partnership, sectoral structure, synergies, economic effect, environmental effect, social effect, directions of development.

Стаття надійшла до редакції 14.05.2016

Прийнято до друку 22.06.2016